

Ekvivalenskodeing – en ny måte å angi tillatte rørtyper i solarier

Alle solarierør skal fra 1. mai 2014 være merket med en ekvivalenskode, og alle solarier, både nye og gamle, skal ha ekvivalenskodeintervall. Ekvivalenskoden forteller om styrken på solarierøret, samt hvor stor andel UVB røret har. Ekvivalenskodeintervallet til solarieret forteller hvilke rør som er tillatt å bruke i solarieret. Hensikten med ekvivalenskodeingen er at det skal bli enklere å finne solarierør som har omtrent samme UV-stråling som de rørene solarieret ble oppmålt og tillatt brukt med.

Eksempel på en ekvivalenskode på et solarierør (i den røde ringen).

I 2008 ble standarden for måling og merking av fluoriserende UV-lamper oppdatert. I den oppdaterte versjonen ble det innført merking av solarierør med en såkalt ekvivalenskode. Iht. standarden skal alle solarierør produsert fra 2011 være påstemplet denne koden. Og iht. standarden for solarier skal alle nye solariermodeller som har kommet på markedet etter den tid, ha fått ekvivalenskodeintervall basert på ekvivalenskoden til de rørene de har blitt oppmålt og klassifisert med.

Hva med eksisterende solariermodeller?

Det ble i Norge gitt en lengre overgangsperiode for at bransjen skulle få tid til å innrette seg etter de nye standardkravene. I 2012 informerte Strålevernet om at alle solarierør- og modeller skulle ha denne kodingen fra 1. mai 2014. For å få ekvivalenskodeintervall, må en solariermodell på det norske markedet være oppmålt og klassifisert som UV-type 3 med solarierør med ekvivalenskode. Modeller som er målt opp på nytt, må meldes til Strålevernet med all nødvendig dokumentasjon vedlagt, se www.nrpa.no/solarium.

Eiers ansvar

Det er alltid eiers ansvar at egne solarier er i henhold til gjeldende lover og regler. For de fleste solariermodeller av nyere dato, sørger forhandler eller produsent for nye oppmålinger slik at deres modeller får ekvivalenskodeintervaller.

Ikke målt opp på nytt?

Allerede tillatte solariermodeller som ikke har blitt målt opp på nytt, får tildelt ekvivalenskodeintervall basert på erstatningsrør (altså svake rør som vi vet overholder kravet om UV-type 3 i alle tillatte solarier). Disse intervallene finnes nærmere angitt på Strålevernets solarieversikt www.nrpa.no/solarieliste.

Farvel til gamle rørlister

Når alle meldinger er behandlet og ekvivalenskodeintervallene er tatt inn i solarieversikten, fjernes de «tradisjonelle» listene med tillatte rør for hver solariermodell fra oversikten www.nrpa.no/solarieliste. Fra da av er det ekvivalenskodeintervallene som forteller hvilke rørtyper som er tillatt i modellen.

Gjelder ikke høytrykkslamper

Standarden for merking med ekvivalenskode gjelder kun for fluoriserende lavtrykks UV-lamper (solarierør), så høytrykkslamper, som «ansiktsbrennere», skulderlamper o.l., vil fortsatt spesifiseres med lampenavn for solariemodeller som har slike lamper.

Ekvivalenskode på rør

En ekvivalenskode skrives på formen:

Wattstyrke – Reflektorkode – UV-kode

F.eks. som koden i bildet over: 100-R-29/2,4

Reflektorkoden kan ha fire verdier (bokstaver), der O (for rør uten reflektor) og R (for rør med reflektor) er de to mest vanlige.

UV-koden gis som to tall med skråstrek mellom (X/Y), der

- tallet X (29 i eksemplet over) sier noe om totalstyrken på røret («erytemvektet») og
- tallet Y (2,4 i eksemplet over) angir hvor mye UVB røret gir i forhold til UVA («ikke-melanom-vektet»). Jo høyere tall, jo større andel av strålingen fra røret er UVB.

Røret i eksemplet over er altså et 100 W reflektor-rør, med en styrke på 29 mW/m² («erytemvektet») og 2,4 ganger så mye UVB som UVA («ikke-melanom-vektet»).

Ekvivalenskodeintervall på solarier

Ekvivalenskodeintervall oppgis på formen:

Wattstyrke – Reflektortype – UV-kode-intervall

Wattstyrke og reflektortype er det samme som for røret solarier ble målt opp med. UV-kodeintervallet gis på formen (X_{min}-X_{max}/Y_{min}-Y_{max}) og er gitt av X- og Y-verdien for røret på følgende måte:

$$\begin{aligned}X_{\max} &= X \\X_{\min} &= 0,75 \cdot X_{\max} \\Y_{\max} &= 1,15 \cdot Y \\Y_{\min} &= 0,85 \cdot Y\end{aligned}$$

Det kan ikke brukes rør som er sterkere enn det som solarier ble målt opp med, men det tillates en liten forskjell i forholdet mellom UVB og UVA.

Ekvivalenskodeintervallet for solarier oppmålt med røret i eksemplet over, vil dermed få ekvivalenskodeintervallet

$$100\text{-R-(22-29)/(2,0-2,8)}.$$

Når det skal velges nye rør til solarier, kan man fritt benytte alle rørtyper, uavhengig av produsent og navn, så lenge wattstyrken og reflektorkoden stemmer med det som er gitt i ekvivalenskodeintervallet, og *begge* verdiene i UV-koden er innenfor de oppgitte intervallene.

Eksempel

Et rør med ekvivalenskode 100-R-25/2,6 vil være tillatt i et solarium med intervallet ovenfor, mens rørene med koder 80-R-25/2,6, 100-O-25/2,6 og 100-R-31/2,6 ikke vil være det på grunn av henholdsvis feil wattstyrke, feil type reflektor og for høy styrke på røret (X-verdi).

Flere enn ett intervall pr. solariemodell

Hver solariemodell får like mange ekvivalenskodeintervaller som det har deler (benk, overdel, skulder, ansikt osv.) og rørtyper.

Merking av solarier

Alle solarier skal merkes tydelig med sine respektive ekvivalenskodeintervaller. Merkingen må være lett lesbar uten å måtte flytte på eller se under/bak solarier e.l.

Frist for bytte av rør

For noen solarier innebærer overgangen til ekvivalenscodingssystemet at rørene må skiftes for å stemme med modellens ekvivalenskodeintervaller. Fristen for rørbytte er 1. september 2014.

Hjemmel for kravet

Strålevernforskriften § 36 krever at solarier skal være i samsvar med harmonisert standard for solarier, Europastandard EN 60335-2-27. Denne sier bl.a. at alle solarier med fluoriserende rør skal være merket med ekvivalenskodeintervall som identifiserer rørene som kan benyttes i solarier. Videre er det et krav i strålevernforskriften om at kun solarier av UV-type 3 er tillatt for salg, utleie eller bruk til kosmetisk formål.